

't is een kwestie

Rowwen Hèze had 't liefst gezien dat 'Heel Holland Limburgs lult', maar de realiteit is eerder andersom. Steeds minder Limburgers spreken Limburgs. Dat mogen we niet laten gebeuren, vinden GS en PS, en dus zet de Provincie zich in om het Limburgs te behouden. Maar met alleen 'geduld' gaat dat niet lukken. Het is vooral een kwestie van dóen. Samen met allerlei partners in het veld. Zo werken Anita Marx en Jorg Eijssen van cluster Cultuur nauw samen met Zef Mertens, Silvia Segers-Weusten en Stefanie Steinhauer-Ramachers van 't Hoes veur 't Limburgs in Roermond.

ZEF: 't Hoes veur 't Limburgs is hét kennis- en expertisecentrum op het gebied van de Limburgse taal. We zitten in de Weerstand, het voormalige Philipsgebouw in Roermond. Vanaf deze bijzondere plek coördineren we allerlei projecten op het gebied van de Limburgse taal.'

ANITA: 'Dit soort projecten zijn op zich niet nieuw. De Provincie ondersteunt al decennia allerlei initiatieven om de Limburgse taal te behouden. En toch zien we dat jonge kinderen steeds vaker geen Limburgs meer spreken. Dat is natuurlijk heel jammer. Want het Limburgs hoort bij onze cultuur, bij onze identiteit. De taal verbindt ons.'

JORG: 'Daarom heeft GS bij de start van deze coalitieperiode afgesproken dat ze meer willen doen om het Limburgs te behouden. Om dat concreet te maken hebben we het Uitvoeringsprogramma 'Same veur 't

Limburgs' opgesteld. Dat is op 13 december 2024 in Provinciale Staten unaniem aangenomen.'

ANITA: 'Dit agendapunt is – voor het eerst – volledig in het Limburgs behandeld in PS. Dat heeft voor veel publiciteit gezorgd. Het onderwerp leeft, dus we moeten nú doorpakken.'

Deel III, net als het Fries

JORG: 'In dat Uitvoeringsprogramma heeft GS de ambitie uitgesproken om in 2030 een 'deel III-erkenning' te hebben voor de Limburgse taal. Als dat lukt, krijgt het Limburgs dezelfde status als het Fries. Het programma heeft dus twee samenhangende doelen: het behoud van het Limburgs en die hogere status. Om die doelen te bereiken, werken we samen met een groot aantal partners in het veld. Vaak zijn dat vrijwilligers die zich met heel veel enthousiasme inzetten voor de Limburgse taal. Wat natuurlijk fantastisch is. Maar we hebben ook een sterke professionele partner nodig. Dat is 't Hoes. Zij helpen ons met de uitvoering van ons beleid.'

Kal plat op de opvang

SILVIA: 'Eén van de concrete projecten van 't Hoes richt zich op de kinderopvang. Dat is dé plek om op een natuurlijke manier het Limburgs mee te geven aan jonge kinderen. Ik heb zelf altijd bewust dialect gesproken tegen mijn dochttertjes. Maar ze spreken Nederlands terug. Onder meer omdat ze dat zo gewend waren op de opvang. Dat is toch ontzettend jammer? In een pilot hebben we op zes kinderdagverblijven uitgelegd dat tweetaligheid juist heel ►

van... doon!

Tekst SUZANNE KNOBEN

Fotografie STEFAN KOOPMANS

Stefanie, Anita, Silvia, Jorg en Zef in gesprek in 't Hoes. Op de foto ontbreekt Bo Lambrichts, die als trainee aan dit dossier werkt.

'Bij veel Limburgers gaat toch een vuurtje branden als ze hun eigen taal mogen spreken. Dat vuurtje wil je graag doorgeven, toch?'

– Zef

goed is voor de cognitieve ontwikkeling van een kind. En dat het voor een kind heel natuurlijk voelt als de moedertaal een plek heeft op de opvang. De pilot is een groot succes. In korte tijd heb ik 14 nieuwe aanmeldingen binnen gekregen van locaties die ook mee willen doen.'

Tweetalig brein

STEFANIE: 'Ik ben bezig met een vergelijkbaar project voor basisscholen. Niet met het doel om op school 'Limburgse les' te gaan geven. Maar wel om het Limburgs, naast andere thuistalen, een plek te geven op school. Tijdens een taalles, maar bijvoorbeeld ook tijdens het rekenen. Limburgs is geen basisvaardigheid op school, maar tweetaligheid hélp't het brein wel om die basisvaardigheden beter onder de knie te krijgen.'

Limburgs op het werk

ANITA: 'In Friesland is het wel heel gewoon om op de opvang en op school Fries te spreken. Vorig jaar zijn we samen met een hele delegatie in Friesland gaan kijken. Daar wordt ook op het werk veel meer Fries gesproken dan wij nu doen. Het zou mooi zijn als wij dat ook meer gaan doen. Al levert het ook wel reacties op van niet-Limburgse collega's die bang zijn dat ze straks Limburgs moeten gaan praten. Dat móet natuurlijk niet. Maar we kunnen best wat vaker bij de ander polsen: versta je me als ik dialect spreek?'

'Het zou mooi zijn als wij op het werk ook vaker Limburgs spreken'

– Anita

Geef dat vuurtje door

SILVIA: 'Het is sowieso nooit ons doel geweest om iederéén Limburgs te laten spreken. Het gaat ons vooral om de mensen die de taal graag willen spreken.'

ZEF: 'Bij veel Limburgers gaat toch een vuurtje branden als ze hun eigen taal mogen spreken. Dat vuurtje wil je graag doorgeven, toch? En daar helpen wij bij.'

STEFANIE: 'Daarnaast willen we bij jonge ouders, opvang en scholen het misverstand wegnemen dat het beter voor een kind is om alleen Nederlands te spreken. We stimuleren mensen dus om andere keuzes te maken.'

Liefde voor het Limburgs

ANITA: 'Je merkt, hier zit veel expertise over de taal. Maar ook veel liefde voor het Limburgs. Die liefde delen we allemaal. Daardoor verloopt de samenwerking heel vlot.'

ZEF: 'Dat is het mooie van dit werk. Wij mógen met de Limburgse taal werken, en komen heel veel mensen tegen die ook een bepaalde liefde voor het Limburgs hebben. Dat zijn echt niet alleen Limburgers. En ook echt niet alleen oudere mensen. Ook onder veel jonge mensen lééft het Limburgs.'

SILVIA: 'Ik studeerde ooit Duits, maar ben heel bewust geswitcht naar dialectologie. Zo kan ik me volledig richten op de taal waarin ik denk, praat, mail en app. Een taal waar je zoveel moois mee kunt en die mij zo aan het hart ligt. Fantastisch dat ik daar mijn werk van heb mogen maken!' ◀

'Het Knoevelemint is het feest van de verbinding'

'Het toeke van bestuurders hoort er natuurlijk wel bij met carnaval. Dat doe ik als presentator ook'

– Thijs

Op het moment dat dit nummer bij jou in de bus ligt, heeft Thijs Arts net zijn laatste Knoevelemint gepresenteerd. Hij gaat namelijk binnenkort met pensioen. Hij zag het evenement uitgroeien van een bescheiden ontvangst van de Blauw Sjuut – waarbij collega's werden opgetrommeld als publiek, om de Feestzaal nog een beetje gezellig gevuld te krijgen – tot dé netwerk-bijeenkomst voor carnavalvierend Limburg, in een zaal die zo vol is dat er geen fazantenveer meer bij past.

Tekst SUZANNE KNOBEN

Fotografie JOHANNES TIMMERMANS